

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:883

av Penilla Gunther (KD)

Gräns för skuldsättning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom vad som anförs i motionen om att en gräns för långvarig skuldsättning ska kunna sättas av Kronofogdemyndigheten efter ett visst antal år, eller viss summa betald, och tillkännager det för regeringen.

Motivering

Kristdemokraterna talar gärna om personer i samhället som medskapare, därför att alla har ett unikt och lika människovärde, och en personlighet som kan ge intryck och avtryck till många människor i olika gemenskaper under livets gång. De personer som är entreprenörssjälar har många idéer. En del lyckas, en del inte, men resan är ofta värd minst lika mycket som resultatet.

Livslång skuldsättning med anmärkning hos kronofogden kan bero på företagande men även orsaker ensamma eller i kombination som skilsmässa, långvarig sjukdom eller arbetslöshet, som kan drabba i stort sett vem som helst, men få pratar om det. De så kallade evighetsgäldenärerna har blivit allt fler, och räknas till över hundratusen personer.

Att leva utanför det som vi vanligtvis tycker är fullständigt normalt; få förstahandskontrakt på lägenhet, eget mobilabonnemang, kunna hyra en släpvagn på macken, eller checka in på hotell, är tyvärr inte möjligt för många fler svenskar än vad vi vill tro. Det spelar ingen roll vilken etnisk bakgrund man har, problemen finns i alla grupper.

Dessa människor lever under knapphetens stjärna och har utvecklat egna ekonomiska system för att klara sig och sin familj. Att gå till socialen och be om försörjningsstöd är inget alternativ – då kollas man ytterligare och allt som kan tjänas in extra ska redovisas. Bättre då att köpa och sälja saker för att få in lite pengar, göra småtjänster åt andra mot betalning och lära sig hitta extrapriser på alla områden.

Samhället har blivit exkluderande för de här personerna genom att möjligheten till kontant betalning har minskat; så de pengar man trots allt tjänar, blir svårare och svårare att använda. Det är nästan så att folk i allmänhet riskerar att betraktas som nästintill kriminella när man vill använda kontanter som betalningsmedel i stadsmiljöerna. Vilket är en kontrast till svårigheter som annars brukar belysas på landsbygden; att inte ha tillgång till kontanter är i många fall en brist.

När det betalkort man har inte räknas, eftersom det inte är ett VISA eller MasterCard anslutet till det – eller annat kort med uppkoppling till banken, säger försäkringsbolag nej till att få hyrbil efter olycka. Det går inte att använda ett sådant betalkort som säkerhet för i stort sett någonting som annars räknas som dagliga aktiviteter; som exempelvis att boka en tågbiljett eller betala i en parkeringsautomat, trots att pengar finns på kontot.

Även om ordet ”utanförskap” är ett ord vi helst inte vill använda, är det en beskrivning av känslan hos de människor som ofrivilligt hamnat där – utanför den vardag som räknas som given för de flesta av oss. Och hur påverkas barnen av en ständig situation hemma där pengarna helt enkelt inte räcker till?

Det kan låta enkelt att gå till kommunens socialkontor för att få hjälp, men det är inte endast så vi kommer åt orsaken. Det handlar om att sätta en gräns för skuldsättningen. Hur många år ska fordringsägare kunna stå på kö för att få ut några kronor av en person för en skuld som ingen kommer ihåg på företagen, men som finns kvar som en fordran i datasystemet?

En ansökan om skuldsanering kan göras till Kronofogdemyndigheten, som om den beviljas ger möjlighet att få ett förbehållsbelopp och därutöver att betala på sin skuld efter förmåga under fem år. Därefter skrivs skulden av. Detta är troligtvis fler berättigade till än vad man trott, men alla har inte orken att ta tag i sin situation eftersom det pågått under så lång tid. Det ska också påpekas, att den som är satt under utmätning

hos kronofogden, inte får äga någonting av värde – man får behålla det nödvändigaste för att klara vardagen.

Rädslan för att hamna i en livslång skuldsättning får inte hindra människor från att våga starta och driva företag, eller för att bli arbetslös och/eller sjuk. För problemet är ju, att även om en skuldsanering påbörjats eller en förhandling gjorts mellan gäldenären, Kronofogdemyndigheten och fordringsägarna; blir personen sjuk eller inte har en anställning där inbetalningen till kronofogden kan dras från lönen, ökar skulderna under tiden.

Detta med att vara evighetsgäldenär har utretts och diskuterats – nu är tiden verkligen inne för en förändring så fler svenskar får en möjlighet att starta om och komma in i samhällsgemenskapen. Några viktiga åtgärder kan vara att skulder ska kunna skrivas av efter visst antal år eller viss summa inbetalt. Samt att socialförsäkringssystemet behöver jämföras mellan att vara anställd och vara egen företagare för att undvika skuldfällor på grund av sjukdom.

Det sociala skyddsnätet måste finnas när man försökt göra rätt för sig under många år, men där hopplösheten blir större och större när skulderna aldrig minskar och inte ens möjligheten att sköta enkla betalningsärenden via nätet fungerar. Ingen av oss vill vara en del av det utanförskapet.

Penilla Gunther (KD)